

В ІНСТИТУТІ ЛІТЕРАТУРИ

II НАУКОВІ ЧИТАННЯ ПАМ'ЯТІ ВІКТОРА ДУДКА

16 вересня 2020 року в Інституті літератури відбулися II наукові читання пам'яті Віктора Дудка. Учасники зосередилися на питаннях літературного джерелознавства і текстології. У доповіді «Чи існував ще один автограф Шевченкового вірша “Якось-то йдучи уночі...”? або Проблема визначення основного тексту» *О. Боронь* навів аргументи на користь думки про те, що І. Лазаревський переписав вірш до «Більшої книжки» безпосередньо з уцілілої чернетки. Оскільки немає жодної ознаки Шевченкової авторизації тексту списку, то, на переконання доповідача, джерелом основного тексту має слугувати саме автограф, як було прийнято у незавершеному Повному зібранні творів (т. 2, 1937) та довоєнному виданні Повного зібрання творів у десяти томах (т. 2, 1939). Основний текст наведено за списком у другому виданні десятитомника (т. 2, 1953), у шеститомнику (в обох випадках, однак, допущено невиправдану контамінацію), остаточно й послідовно — у незавершеному Повному зібранні творів у 12 томах, рішення повторено в новому академічному зібранні. Відмінності у «Більшій книжці» порівняно з автографом *О. Боронь* трактує як втручання переписувача.

М. Назаренко у доповіді «Кобзар як персонаж: Тарас Шевченко в художній творчості сучасників» розглянув 32 тексти початку 1840 — середини 1890-х років, які не лише давали оцінку Шевченковій творчості, а й містили певні додаткові відомості про нього, зокрема біографічні. Як правило, такі твори не розглядалися при аналізі рецепції життя та творчості поета, хоча вони демонструють показовий і притаманний українській літературі XIX ст. рух від «гурткової семантики» до ширших узагальнень. Відповідно змінюється і образ самого Шевченка — від «одного з нас» (хай і найталановитішого) до канонізованої постаті суспільного діяча.

Т. Голяк у доповіді «До історії видання творів Івана Франка у 25 томах» поділилася своїми архівними знахідками у фондах ЛННБ України імені В. Стефаника та ЦДАМАМ України, а також на сторінках львівської періодики 1940—1941 рр. («Вільна Україна», «Література та мистецтво»), які дають змогу реконструювати процес підготовки й часткової реалізації масштабного видавничого проекту, перерваного війною. Вдалося встановити прізвища науковців, які здійснювали упорядкування, змістове наповнення окремих томів, а також простежити стан поінформованості громадськості про хід виконання проекту. Дослідниця зазначила, що відомості про загальну кількість томів, підготовлених до друку, суперечливі, проаналізувала ряд причин, які стали на заваді успішній реалізації задуму. Упродовж 1941—1945 рр. значних втрат зазнав і колектив науковців, які готували багатотомник. Однак титанічна і самовіддана їхня праця стала основою для вчених під час підготовки наступного видання творів письменника у 20 томах.

Я. Цимбал у доповіді «Вгадати волю автора: з досвіду упорядкування віршів Леоніда Чернова (Малошійченка)» аргументовано довела, що першу і єдину прижиттєву збірку віршів письменника «На розі бур» (1933) не можна вважати останньою волею автора. Натомість за відправну точку слід брати автобібліографію, вміщену в цій книжці. У зв'язку з цим дослідниця окреслила коло проблем, які постали перед нею як упорядницею повної збірки віршів Леоніда Чернова, зокрема питання вибору основного тексту для поем, друкованих у «На розі бур» в уривках. У ході обговорення доповіді учасники конференції порадили упорядниці уникати компіляцій і дати в новому виданні постичного доробку Чернова два варіанти закінчення поеми-«кіносимфонії» «Харків».

У доповіді «До коментування творчої спадщини Наталени Королевої» Н. Лисенко висвітлила питання коментування насамперед автобіографічних творів Наталени Королевої та її спогадів, яке потребує ретельного вивчення офіційних документів. Адже будь-які згадки про письменницю до смерті її чоловіка Василя Короліва-Старого (тобто до 1941 р.) рясніють неточностями про життєпис Наталени Королевої. Уже пізніше в листах до видавців, знайомих таку невідповідність вона пояснювала бажанням чоловіка витворити своєрідну легенду саме про українську письменницю, оскільки був переконаний, що її ескотичне походження завадить об'єктивній оцінці критиків. Щодо спогадів, то більшість їх Н. Королева написала на схилі літ, покладаючись на свою пам'ять і не маючи можливості перевіряти чи уточнювати деталі. Тому спогади також інколи хибують помилками, які варто відповідно й відповідально прокоментувати.

Отримано 5 жовтня 2020 р.

Г. Б.
м. Київ

22-й ФІЛОЛОГІЧНИЙ СЕМІНАР

25 грудня 2020 р. у Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка відбудеться (дистанційно) 22-й філологічний семінар на тему «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ЗА РУБЕЖЕМ — ІСТОРІЯ І ТЕОРЕТИЧНИЙ ДИСКУРС».

Збірник матеріалів семінару буде опублікований в університетському видавництві ВЦ «Київський університет» (видавничий план 2021 р.). Робочі мови семінару: українська та всі іноземні, якими публікувалися переклади творів українських письменників.

Електронний варіант доповідей надсилати на адресу наукового керівника семінару проф. М. К. Наєнка (list2111@gmail.com), відповідального редактора збірника проф. Н. І. Бернадської (nbernadska@gmail.com) або ст. лаборанта Центру літературної творчості к.ф.н. Марини Єщенко (poltava.proza@gmail.com).

Термін подачі доповідей (у зв'язку з карантинними умовами) може бути продовжений до кінця січня 2021 р.